

Paliperidon palmitát v terapii schizofrenie

MUDr. Jonáš Boček

Klinika psychiatrie, LF UP v Olomouci a FN Olomouc

(Zpracováno na základě přednášky prof. MUDr. Bc. Libora Ustohala, Ph.D.)

V tomto sympoziu společnosti Janssen, v rámci 19. konference Psychiatrie v Olomouci, nám profesor Ustohal z Psychiatrické kliniky LF MU a FN Brno představil studie z posledních tří let, které se zabývají léčbou schizofrenie. Sympozium bylo věnované paliperidonu palmitátu, což je antipsychotikum 2. generace, které v běžné klinické praxi užíváme ve formě dlouhodobě působících injekcí. Představil například výbornou snášenlivost paliperidonu palmitátu v tříměsíční formě. Dále poukázal na redukci počtu hospitalizací a návštěv pohotovosti při užívání paliperidonu palmitátu, hlavně u tříměsíční varianty. Snížení počtu hospitalizací prokázala jiná studie, kdy při převedení pacientů z jednoměsíční formy paliperidonu palmitátu na tříměsíční formu dlouhodobě působící injekce signifikantně klesl počet hospitalizací. Paliperidon palmitát v tříměsíční variantě byl v jiné studii hodnocen jako nejuspěšnější v prevenci relapsu nejen u schizofrenie, ale taktéž u schizoafektivních poruch. Prezentována byla studie prokazující pozitivní korelaci mezi dávkou a účinností paliperidonu palmitátu. Důležitost byla kladena i na sledování plazmatických koncentrací léčiva v krvi, což může v klinické praxi vést ke správné volbě velikosti dávky u jednotlivých pacientů. Paliperidon palmitát se ukázal i jako vhodný lék do kombinace s klozapinem u farmakorezistentní schizofrenie. Toto tvrzení potvrdila retrospektivní zrcadlová studie, kdy při zmíněné kombinaci došlo k signifikantnímu zmírnění závažnosti psychopatie. Naopak signifikantně se zlepšilo fungování pacientů. Zajímavým zjištěním byl pokles nežádoucích účinků při užívání kombinace klozapinu a paliperidonu palmitátu. Dalším bodem prezentace byla kazuistika z kmenového pracoviště prof. Ustohala, který představil onu zmíněnou kombinaci klozapinu a depotního paliperidonu u mladé pacientky s farmakorezistentní psychózou. Jako poslední studii řečník zmínil velkou meta-analýzu z loňského roku, která prezentuje protektivní efekt antipsychotik proti mortalitě u pacientů se schizofrenií. Největší efekt měla antipsychotika 2. generace ve formě dlouhodobě účinkujících injekcí, např. paliperidon palmitát.

Úvod

Antipsychotika (AP) druhé generace v depotní formě (tzv. dlouhodobě působící injekční antipsychotikum) máme k dispozici již delší dobu. Toto platí i o paliperidonu palmitátu (PP) v injekční formě. Stále se objevují nové studie a důkazy, které utvrzují jejich místo v algoritmu léčby schizofrenie. Cílem tohoto sdělení je shrnout nové práce z let 2020–2022, které potvrzují významnou úlohu PP v psychiatrickém armamentáriu a zároveň ukazují, jak jej užívat nejefektivněji. Prof. Ustohal poté představil vlastní zkušenosti s PP z jejich pracoviště.

Komparativní účinnost LAI-AP 2. generace založená na maďarské národní databázi

Tato studie je z roku 2022 a zaměřuje se na retrospektivní analýzu pacientů, jímž bylo v osmi- měsíčním období předepsáno nové AP druhé generace v jakékoli formě. Studie byla realizována v Maďarsku a vzorek pacientů byl poměrně velký (n = 5400). Téměř 4000 pacientů byly léčeny perorální formou a 1423 bylo léčeno dlouhodobě působící injekční (LAI) formou AP. Primárním výstupem bylo vysazení nového AP v průběhu 12 a 18 měsíců a medián času do

vysazení. Po roce od nasazení užívalo per os variantu 12,7–34,1 % pacientů, kdy v nejvyšším procentu pacienti setrvali na olanzapinu. LAI antipsychotikum užívalo 26,4–78,6 % pacientů, v nejvyšším procentu pacienti setrvali na PP v tříměsíční formě (PPM). Následovalo srovnání po 18 měsících léčby, kdy perorální formu užívalo 9,3–29,5 % účastníků a oproti 24,9–76,4 % pacientů s LAI AP, nejčastější byl, opět PP3M. Medián času do přerušení léčby nasazeným lékem byl případně perorálních forem od 52 do 152 dnů. U LAI se pohyboval mezi 125 dny až po nedosažené hodnoty v případě PP3M. Z tohoto

MUDr. Jonáš Boček

Klinika psychiatrie, Fakultní nemocnice Olomouc, Fakultní nemocnice Olomouc

jonas.bocek@fnol.cz

Psychiatr. praxi. 2023;24(1):59-62

Článek přijat redakcí: 3. 2. 2023